

IZLOŽBA IZ MUZEJSKE DOKUMENTACIJE: ETNOGRAFSKI MUZEJ ISTRE –
MUSEO ETNOGRAFICO DELL'ISTRIA KROZ PLAKATE I FILMOVE: O VAŽNOSTI
SEKUNDARNE DOKUMENTACIJE PUTEM IZLOŽBE

NIKOLINA RUSAC □ Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria, Pazin

sl.1. Postav izložbe *Iz muzejske dokumentacije: Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria kroz plakate i filmove*. Fotografirala Nikolina Rusac, 11. travnja 2024.

sl.2. Postav izložbe. Fotografirala Nikolina Rusac, 11. travnja 2024.

sl.3. Postav izložbe. Fotografirala Nikolina Rusac, 11. travnja 2024.

1 Studio Cuculić.

2 *Od ordenja do simbola identiteta: priča o istarskom suveniru* (Igor Zirojević, Studio Stožer), *Valiže i destinije: Istra izvan Istre* (Maurizio Ferlin), *Filigran: srebrna nit od Kosova do Istre* (Agron Lešdedaj), *Tržnica – trbuh grada* (Kristina Ivančić), *Niz dlaku – o kulturološkom aspektu dlaka* (Studio Sonda), *Čega se bojiš? Strah u našoj svakodnevnici* (Tihana Nalić / Nadan Rojnić), *U pokretu. O putujućim trgovcima kroz i u Istri* (Tina Erman Popović, Lastik studio), *Fragmenti obiteljskog gospodarstva Istre* (Kristina Kalčić Brajković, KKA Studio), *Ovo nije predmet* (Rafaela Dražić), *Tolerancija* (Matko Plovanić).

3 *Neka nu me uci... Da me ne zaboraviš* (Vesna Rožman), *Frank Gaudlitz: Casa mare* (Frank Gaudlitz), *Dječje igračke iz brvatske baštine* (Nikolina Jelavić Mitrović).

4 *Etnofilm* 2009. (Agron Lešdedaj), *Pazi što jedeš* 2017. (Medit d.o.o., Pula), *Dani rukotvorina* 2019. (Tina Erman Popović, Lastik studio), *Martin bez etikete* 2013. (Ana Cvitić / Nadan Rojnić).

Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria (EMI – MEI) priredio je ove godine izložbu *Iz muzejske dokumentacije: Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria kroz plakate i filmove*, koja je bila postavljena u foajeu i izložbenom prostoru Kina Valli u Puli od 11. travnja do 11. svibnja 2024. Autorice izložbe su dokumentaristica Nikolina Rusac i ravnateljica Muzeja i viša kustosica Ivona Orlić. S obzirom na to da u prvi plan stavlja upravo muzejsku sekundarnu dokumentaciju, ta je izložba uvelike drukčija od onih na koje smo inače naviknuli u produkciji Muzeja. Intencija autorica bila je predstaviti Muzej i njegov Centar za nematerijalnu kulturu Istre (CENKI) kroz dva segmenta djelovanja u domeni vizualnoga – putem plakata i filmova, te upozoriti na važnost sekundarne dokumentacije.

Sekundarna dokumentacija EMI-MEI-ja ima gotovo 11 000 jedinica. Plakati su dio fonda Izdavačke djelatnosti

Muzeja, čijih zapisa u bazi ima 279. Za potrebe navedene izložbe odabrano je 19 plakata, uključujući i plakat izložbe. Izbor prikazuje presjek dizajnerskih rješenja muzejskih programa, i to stalnog postava¹, povremenih izložaba², gostujućih izložaba³, projekata i manifestacija Muzeja i CENKI-ja⁴. Popratne legende sadržavale su informacije o inventarnoj oznaci u bazi i dizajnerima plakata, stavljajući ih u prvi plan i naglašavajući njihovu ulogu u komuniciranju prema publici. Informacije o vremenu, mjestu provođenja i vrsti događanja jasne su iz samih plakata pa nisu dodatno isticane u legendama. Budući da je prvi dojam koji muzejski program ostavi na posjetitelje često upravo onaj koji ostvari putem plakata, nedovoljno se naglašava važnost atraktivnih i kvalitetnih dizajnerskih rješenja. Suradnja s dizajnerima sastavni je i neizostavan dio posla muzealaca u sklopu koje zajedničkim promišljanjima dolazimo do vizualnih identiteta programskih aktivnosti. Plakatima je obuhvaćeno razdoblje od 2000. do 2022. godine, pa je to bila i svojevrsna retrospektiva i prilika da se prisjetimo rada i aktivnosti Muzeja u tom vremenu. Istodobno, izbor plakata je i odličan pokazatelj kojim se temama Muzej uopće bavi i što je u fokusu rada njegovih djelatnika.

Drugi aspekt muzejskog rada predstavljen na ovoj izložbi jest film. Cilj nam je bio približiti publici načine na koje se film kao medij te metodološki i istraživački alat koristi u muzeju. U EMI-MEI-ju filmom se ponajprije koristimo u službi dokumentacije, za amatersko snimanje terenskih istraživanja, snimanje razgovora sa sugovornicima te za snimanje događanja i fenomena za potrebe izložbenih i istraživačkih projekata. Ta se građa pohranjuje u fond

videoteke, i to uglavnom kao sirovi materijal. Djelatnici katkad sami obavljaju montažu materijala, a rjeđe se koriste uslugama profesionalne montaže i produkcije. Autorice su iz fonda videoteke, koji ima 623 zapisa, izabrale pet filmova nastalih u različitim angažmanima i za različite potrebe. To su popratni videomaterijali uz izložbe *Pčelarski dnevnik*⁵ (izložba o pčelarstvu) i *Me-mobox – fragmenti naše svakodnevice*⁶, kratki isječak koji predstavlja Muzej u povodu njegova 50. rođendana; rezultati terenskog istraživanja i dokumentiranja sažeti u filmovima *Questa son mi, mi son boumbara*⁷ i *Za pasat vrime – tradicijske igre u Istri, prasičkanje*⁸ te film koji je pratio manifestaciju CENKI-ja *Martin bez etikete 2023*.⁹ I taj izbor videograde pokazuje šarolikost tema kojima se bave djelatnici Muzeja. Bez obzira na to je li riječ o sirovim materijalima ili o profesionalnoj produkciji, vrijednost takve građe je neupitna. Kako prilika u kojima se javnost može s njom susresti nema mnogo, odlučili smo je predstaviti upravo u kinu, na mjestu gdje smo navikli gledati sasvim drukčije filmove.

Važnost i korisnost izložaba iz muzejske dokumentacije poput ove očituje se na više razina. Javnosti se predstavlja muzejska dokumentacija i dokumentaristička

djelatnost koja im je nerijetko nepoznata. S obzirom na to da se često u radu susrećemo s mišlju o muzejskoj djelatnosti usmjerenoj isključivo prema predmetima i zbirkama, stvara se prilika za upoznavanje publike s tim aspektom rada, kao i sa samim fondovima i građom. Posljedično pridonosimo boljoj informiranosti koja ujedno može potaknuti zainteresirane da obogate fondove svojim doprinosima. Također, ne smijemo zanemariti ni promociju i popularizaciju Muzeja te privlačenje nove publike. Naime, ova je izložba inicijalno zamišljena kao gostujuća i organizirana je u foajeu i u izložbenom prostoru Kina Valli ne bismo li se predstavili publici koja možda nema naviku dolaziti u Pazin ili Ploče na izložbe i programe, a „nametnuta” je i onima koji su ponajprije došli na projekcije filmova pa su usput razgledali i izložbu te saznali nešto više o Muzeju i njegovim aktivnostima. Prije toga Kino Valli je s projekcijom filmova gostovao u programu Etnografskog muzeja Istre Četvrtkom u muzeju, čime je ta uspješna suradnja gostovanja zaokružena.

Nakon što muzejski programi završe, svi se materijali obično pohranjuju u dokumentaciju i zapravo vrlo rijetko ponovo budu javno prikazani ili prezentirani. To se posebice odnosi na plakate, koji time gube svoju prvobitnu funkciju sredstva komuniciranja na javnim površinama. Usto ostaju trajni svjedoci, katkad i jedini, završenih muzejskih događanja. Iako smo prikazali samo mali dio bogatstva i raznolikosti sekundarne dokumentacije, ovom smo izložbom upozorili na njezinu vrijednost, a vjerujemo da smo izborom građe dali dobar uvid u rad Etnografskog muzeja Istre – Museo etnografico dell'Istria.

Primljeno: 17. lipnja 2024.

THE EXHIBITION FROM THE MUSEUM DOCUMENTATION: THE ETHNOGRAPHIC MUSEUM OF ISTRIA IN POSTERS AND FILMS: THE IMPORTANCE OF SECONDARY DOCUMENTATION VIA EXHIBITION

The exhibition *From the Museum Documentation: The Ethnographic Museum of Istria in Posters and Films* presents two aspects of the working of a museum in the domain of the visual and emphasizes the importance of museum documentation. The exhibition also provides a cross section of designs for exhibition posters and programme activities and demonstrates in which ways film is used in the museum. Usually, when an exhibition closes, all the materials are stored in the documentation and very seldom thereafter are publicly presented. This holds particularly true for posters, which thus lose their primary function of form of communication in public areas. On the other hand, they remain lasting witnesses, sometimes the sole, of closed museum events. Although depicting only a small part of the rich diversity of secondary documentation, with this exhibition we have drawn attention to its worth and we believe that with the selection of the materials we have provided a good insight into the work of the Ethnographic Museum of Istria.

sl.4. Postav izložbe. Fotografirala Mirjana Margetić, 11. travnja 2024.

sl.5. Otvorenje izložbe. Fotografirala Mirjana Margetić, 11. travnja 2024.

sl.6. Plakat izložbe *Iz muzejske dokumentacije: Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria kroz plakate i filmove*

5 Autorice i snimateljice: Duga Mavrinac, Ivona Orlić, montažer: Rajko Ban.

6 Produkcija: Studio Sonda.

7 Autori i snimatelji: Nuša Hauser, Mario Buletić, montažer: Matija Debeljuh.

8 Autorica: Mirjana Margetić, snimatelj i montažer: Marko Račan, Artimi video produkcija.

9 Autor i snimatelj: Noel Šuran, montažerka: Ida Skoko.